

School for Teachers
Училище за учители

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ЕКСПЕРИМЕНТ „ЖИВА КНИГА“

Радослава Иванова

Разложка професионална гимназия „Никола Стойчев“

Резюме. В статията се описва организацията на педагогическия експеримент „Жива книга“. Важна роля за постигане на максимален резултат от усвояването на знанията върху любовната лирика на Яворов играе предварителната подготовка на урока, която включва определяне на екипи за работа по проекта и дейностите на учителя и учениците.

В таблична форма е представен ходът на урока, в който е приложен иновативният експеримент.

Keywords: pedagogical experiment; Living Book; learning; Yavorov; love poetry; lesson; project work; activities

Технологията за усвояване на любовната лирика на Яворов чрез проектния метод „Жива книга“ се приложи в Разложката професионална гимназия „Никола Стойчев“, в процеса на обучение на ученици от XI^б клас в часовете по продължителна подготовка по български език и литература. Продължителността на реализираната дейност, свързана с иновативната технология, е две седмици, съвместяваща в този период всички етапи за провеждане на проектния метод, като представянето на готовия продукт се състоя в 2 последователни учебни часа.

„Живата книга“ е интерактивен метод, който стимулира комуникативноречевата компетентност у учениците, и учителят е модератор, а учениците имат възможността да проявят мениджърските си способности, да се самоанализират и самооценят. Методът е ориентиран към провокиране на въображението, творчеството и емоционалното мислене на учениците в оформянето на „живата книга“. Насърчава социалната интеграция и „съпреживяване на произведението“ в работни групи. Развива се умението на учениците да работят в екип, като проявяват креативност в презентирането на проблема.

Ефективността на проектния метод „Жива книга“ до голяма степен зависи от предварителното планиране, от избора на методика и технология за неговото разработване. Предварителната подготовка играе много важна роля за успешното прилагане на „живата книга“ в урока. За такъв вид занятие под-

готовката започва няколко седмици преди неговото провеждане и преминава през следните етапи.

- Обмисляне и определяне на тема. От особено значение е изборът на тема, която трябва да бъде значима, фундаментална, с приложен характер.

- Определяне на целите, датата, мястото и продължителността – съгласно утвърденото годишно разпределение на часовете по учебната дисциплина „Български език и литература“.

- Събиране на информация – събиране на нужните сведения и материали от допълнителна литература и интернет и тяхното анализиране, обобщаване и подреждане съгласно учебното съдържание, което преподавателят анализира съобразно поставените цели и задачи.

- Избор на способ за привличане на вниманието и активизиране на учениците – проектният метод „Жива книга“ (таблица №1 и таблица №2, Предварителна подготовка на урока). Подготовката на учебния материал и неговото представяне под формата на проект е сложна задача, която изисква работа в група и умения за спазване на срокове както от учителя, така и от учениците.

Основните принципи и изисквания при разработката на урока с използване на проектния метод следват традиционния ход на подготовка на учебната дейност от страна на учителя (таблица №1, №2 – Предварителна подготовка и ход на урока).

1. Тема на урока – избраните теми са планирани съгласно учебната програма по български език и литература и утвърденото годишно разпределение на часовете. Подбраните теми осигуряват приемственост на преподаване на учебното съдържание и позволяват да бъдат приложени новите технологии на обучение – проектен метод. Перспективно планираните теми, които да бъдат представени с помощта на дидактическото средство „Жива книга“, осигуряват логическа връзка между отделните теми в учебната дисциплина и дават нова степен на познавателно развитие на учениците и нормална интелектуална дейност по време на тези уроци.

2. Вид на урока – определяне предварителната структура на типа урок – урок за нови знания.

3. Цели на урока – целите на отделния урок са планирани в тясна връзка с целите на предишните и следващите уроци.

4. Анализ на учебното съдържание по теми.

5. Изготвяне на тематичен план – изготвяне на заданията по Проекта.

6. Избор на дидактическо средство – „жива книга“, която при изработката и представянето да отговаря на основните принципи на обучение.

7. Консултации – учителят подпомага и консултира при необходимост учениците за „изработката“ на „живата книга“.

Предварителна подготовка за урок „Лириката на Яворов – драма на лирическият Аз, който търси, но не открива взаимност“ („Две хубави очи“, „Стон“) и „Копнението по любовния блян“ („Ще бъдеш в бяло“).

Таблица №1

Тема	Лириката на Яворов – драма на лирическият Аз, който търси, но не открива взаимност („Две хубави очи“, „Стон“). Копнението по любовния блян в стихотворението „Ще бъдеш в бяло“.	
Цели	Образователни: осъзнаване на посланието на художествената творба и разбиране на основните проблеми от поетиката ѝ. Възпитателни: изграждане на усет за естетическия и обществен характер на литературата. Развиващи: овладяване на уменията за извличане на информация и аргументиране на теза	
Продължителност	Място на провеждане:	кабинет по БЕЛ
2 учебни часа	Методи:	Съдържание:
	– дискусия – проектен метод „Жива книга“ – презентация – работа по групи	1. Важни факти за творбата 2. Тема и водещи мотиви 3. Образи и символи 4. Основни опозиции 5. Изразни средства
Анализ на учебното съдържание	Междупредметни връзки	български език история, информационни технологии, етика и право
	Вътрешнопредметни връзки	Творчеството на: – Славейков – Вазов – Ботев
Учебни пособия	компютри, табло, препоръчителна литература	
Критерии за оценяване	– изработка на „живата книга“ – информация, материали и средства; – способност за извличане на основните послания на творбата и нейната проблематика, интерпретиране на проблема; – умения за използване на литературната терминология; – умения за презентиране на „живата книга“; – умения за работа в екип и делегиране на права и задължения, самоподготовка; – тест.	
Контролна дейност	Изготвяне на анкети и чеклистове, тест	

След като са определена темата, планът на занятието и поставените цели, трябва да се отговори на следните въпроси.

- Как да се събуди и насочи интересът на учениците към съответната тема?
- Как да се активизират учениците в процеса на обучение?
- Кои факти са важни, интересни и подходящи за проектния метод при преподаване на учебния материал?

Отговаряйки на тези въпроси, се преминава към изготвяне на заданията за проекта „Жива книга“.

1. Определяне на екипи за работа по проект „Жива книга“ по стихотворенията на Яворов „Ще бъдеш в бяло“, „Стон“ и „Две хубави очи“ има за цел да „грабне“ вниманието на ученика и да го подготви за активна дейност, като разяснява целта на урока и мотивирането за работа в екип или индивидуално, да му помогне да запомни наученото и съответно неговото прилагане, да го насочи към темата на изложение. Ученикът работи по-интензивно в урока не само когато знае какво ще научи, но и каква „крачка“ ще направи в своето развитие. По този начин се създава вътрешна нагласа за учене у учениците.

2. Работа по проект „Жива книга“:

а) дейности на учителя – уточнява конкретната проектна задача на екипите, срока на изпълнение, очертава параметрите на Проекта, осигурява предпоставки за изпълнението му, контролира цялостната дейност на работа, формулира водещи въпроси, чеклистове, анкети;

б) дейности на учениците – избират организационната форма за участие, оформят учебния материал, като го онагледяват със снимки, ефекти, надписи за изводи и препоръки. Оформят за представяне на различни гледни точки, обосновават се, привеждат доказателства, анализират, подготвят аргументи за съответните доводи, развиват чувство на отговорност към екипа и взаимен контрол към цялостния процес.

Ход на урока „Лириката на Яворов – драма на лирическия Аз, който търси, но не открива взаимност“ („Две хубави очи“, „Стон“) и „Копнението по любовния блян“ („Ще бъдеш в бяло“).

Таблица №2

№	Ход на урока „Лириката на Яворов – драма на лирическия Аз, който търси, но не открива взаимност („Две хубави очи“, „Стон“). Копнението по любовния блян („Ще бъдеш в бяло“)	Дейност на учителя	Дейност на ученика	Методи
1.	<u>Организационна част</u> – Поздрав – Проверка – Обосновка на проектния метод „Жива книга“ – Мотивиране на учениците за работа	– Работа с дневник	Подготовка за работа	Наблюдение

2.	<u>Въвеждане – проблемна задача</u> – Съпреживяване на любовния блян на героя – Представяне на чеклист	– Поставя задачата – Води дискусиата	– Дискутират – Анализират – Влизат в роля	Дискусия
3.	<u>Теория</u> – Представяне на проекта	– Наблюдава – Подпомага	– Презентират – Наблюдават – Анализират	
4.	<u>Затвърдяване на НЗУ</u> – Дискусия – Попълване на чеклистите	– Поставя задачата – Води дискусиата	– Влизат в роля – Анализират	Демонстрация
5.	<u>Обратна връзка, оценяване</u> – Представяне на чеклистите – Да оценят участието си в урока – Обобщаване на резултатите	– Поставя задачата – Ръководи – Оценява	– Обобщава – Анализира – Преценява	Онагледяване
6.	<u>Задачи за самостоятелна работа</u> – Задава самостоятелна задача – тест	– Поставя задачата – Определя критериите	– Решават тест – Работи самостоятелно	Дискусия

Ефективността на такъв вид занятия в голяма степен зависи от това доколко е постигнат баланс между теоретичните знания и представянето им в Проекта и овладяната информация в конкретната ѝ реализация чрез осмисляне, разширяване, затвърдяване и приложение на знанията по Европейската рамка за ключовите компетентности.

Тази стратегия на преподаване може да се оцени като успешна, когато придобитият учебен опит се оценява от учителя и ученика като:

- **ефикасен**, когато се постига учебната цел;
- **ценен**, когато ученикът счита, че времето и трудът му не са отишли напразно;
- **харесван**, когато обучението е било приятно и ученикът е бил стимулиран да научи повече;
- **ефективен**, когато времето и енергията, вложени за научаване на преподавания материал, са били минимални.

Не бива да се подценява и емоционалната страна на работата по проект, където учащите се могат да творят, наблюдават и анализират собствената си работа и тази на екипа.

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

Bizhkov, G. & Kraevski, V. (2007). *Metodologiya i metodi na pedagogicheskite izsledvaniya*. Sofia: Sv. Kl. Ohridski [Бижков, Г. &

- Краевски, В. (2007). *Методология и методи на педагогическите изследвания*. София: Св. Кл.Охридски]
- Попова, Л. (2008). *Rakovodstvo za planirane, provezhdane i otsenyavane na orientiranoto kam deystvie obuchenie*. Sofia. [Попова, Л. (2008). *Ръководство за планиране, провеждане и оценяване на ориентираното към действие обучение*. София.]
- Andreev, M. (1996). *Protsesat na obuchenieto. Didaktika*. Sofiya: Sv. Kliment Ohridski [Андреев, М. (1996). *Процесът на обучението*. Дидактика. София: Св. Климент Охридски]

ORGANIZATION OF THE PEDAGOGICAL EXPERIMENT “LIVING BOOK”

Abstract. The article describes the organization of the pedagogical experiment „Living Book“. An important role in maximizing the learning of Yavorov’s love poetry plays the pre-training of the lesson, which includes assigning teams for project work and teacher and student activities.

The tabular form the text presents the course of the lesson in which the innovative experiment is applied.

✉ **Ms. Radoslava Ivanova**

Senior Teacher in Bulgarian Language and Literature

Nikola Stoychev Razlog Vocational School

Razlog, Bulgaria

E-mail: razlozhka_pg@abv.bg